

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 029605 22 Uvp
Banjaluka, 18.05.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Željke Vujanović, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi M. H. iz K., koga zastupa punomoćnik M. G., advokat iz K. (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj ... od 04.06.2021. godine, tuženog Ministarstva ..., u predmetu ostvarivanja prava na otpremninu, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 029605 21 U od 23.02.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 18.05.2022. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) odbijena je tužba podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Komisije za implementaciju člana 152. Zakona o radu broj ... od 05.02.2021. godine. Tim prvostepenim rješenjem je odbijen zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na otpremninu. Stavom 2. izreke pobijane presude odbijen je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova upravnog spora.

Odbijanje tužbe se obrazlaže razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je osporenim aktom ostavio na snazi rješenje prvostepenog organa od 05.02.2021. godine, jer je za svoju odluku dao valjane, na zakonu zasnovane razloge. Sud je citirao odredbu člana 152. stav 1. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 i 20/07 - u daljem tekstu: Zakon o radu), kojom je propisano da radnik koji se na dan 31. decembra 1991. godine nalazio u radnom odnosu kod poslodavca čije je sjedište bilo na sadašnjoj teritoriji R. S., a koji smatra da mu je radni odnos nezakonito prestao kod tog poslodavca počev od tog datuma pa do dana stupanja na snagu ovog zakona, ima pravo da u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona podnese zahtjev za ostvarivanje prava na otpremninu, s tim da se zahtjev podnosi ministarstvu nadležnom za poslove rada, u pismenom obliku (lično ili preporučenom pošiljkom), zaključujući da ju je tuženi pravilno primijenio u konkretnom slučaju. Ovo stoga što iz citirane zakonske odredbe proizilazi da se odlučna činjenica u ovoj upravnoj stvari odnosi na utvrđivanje nezakonitosti prestanka radnog odnosa radnika kod poslodavca čije je sjedište bilo na sadašnjoj teritoriji Republike Srpske u periodu od 31.12.1991. godine do stupanja na snagu Zakona o radu (16.11.2000. godine), pri čemu se nezakonitost akta o prestanku radnog odnosa ocjenjuje u formalno-pravnom smislu, što znači da sud u upravnom sporu, kao i organ uprave, nema mogućnost ispitivanja činjenica koje proizilaze iz akta o prestanku radnog odnosa, jer se nezakonitost

istog u materijalno-pravnom smislu utvrđuje isključivo u radnom sporu. Na ovo je sud ukazao, obzirom da iz spisa proizilazi da je tužiocu radni odnos prestao rješenjem njegovog poslodavca GP I. Z. broj 108 od 12.05.1992. godine, jer je Odlukom Kriznog štaba S. o. Z. broj 01-6/92 od 08.04.1992. godine, uvedena radna obaveza na području O. Z., a tužilac se, shodno članu 4. iste, kojom je propisano da je obaveza svih radnika zaposlenih na području O. Z. da se jave na posao u roku od tri dana od dana donošenja odluke, nije javio na posao u tom roku, koji suštinski navod tuženog nije osporen tužbom. Sud je zaključio da navodi tužioca da u ovom periodu nije mogao doći na radnu obavezu u preduzeće u kojem je radio, zbog straha za vlastiti život, odnosno da nije mogao u ratnim okolnostima uopšte nastaviti raditi u Z., čak i da je izjavio zahtjev za preispitivanje rješenja o prestanku radnog odnosa, nisu od značaja za ovaj postupak, konačno ukazujući su te činjenice mogle imati značaj samo u eventualnom postupku preispitivanja rješenja o prestanku radnog odnosa, odnosno u radnom sporu koji je tužilac mogao pokrenuti pred nadležnim Osnovnim sudom, koji je jedini ovlašćen da ocjenjuje zakonitost akta o prestanku radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tužilac pobija zakonitost iste zbog povrede propisa o postupku koja je od uticaja na rješenje stvari i povrede zakona. U zahtjevu interpretira zaključak nižestepenog suda da tužiocu radni odnos nije prestao nezakonito gledano sa aspekta odredbe člana 152. stav 1. Zakona o radu i da nema pravo na otpremninu, jer je u konkretnom slučaju doneseno rješenje poslodavca GP I. Z. broj 108 od 12.05.1992. godine o prestanku radnog odnosa, a koje rješenje je tužilac mogao pobijati prigovorom, te dalje u eventualnom radnom sporu koji je mogao pokrenuti pred nadležnim Osnovnim sudom koji je jedini ovlašćen da ocjenjuje zakonitost akta o prestanku radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu. Ovaj zaključak tužilac smatra nepravilnim, jer u ratnim okolnostima nije imao mogućnost da pokrene radni spor pred nadležnim sudom. Konačno tvrdi da je nižestepeni sud imao mogućnost da o tome da li je rješenje o prestanku radnog odnosa zakonito ili ne, odluči u upravnom sporu i to kao o prethodnom pitanju, budući da odredba člana 48. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS) upućuje na primjenu Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03 do 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), konkretno na odredbu člana 12. stav 1. ZPP koju citira. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda ukine, te predmet vrati nižestepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan, te da ostaje kod razloga koje je dao u obrazloženju osporenog akta čiju je zakonitost podržao nižestepeni sud, zbog čega predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. ZUS, odlučeno je kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 04.06.2021. godine, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužilac nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Ispravno sud tumači odredbu člana 152. stav 1. Zakona o radu, zaključujući da organ uprave u postupku ostvarivanja prava na otpremninu isključivo cijeni zakonitost prestanka radnog odnosa u formalno-pravnom smislu, odnosno utvrđuje samo da li je poslodavac donio i radniku dostavio odluku o prestanku radnog odnosa u skladu sa odredbom člana 78. Zakona

o osnovnim pravima iz radnog odnosa („Službeni list SFRJ“ 60/89 i 42/90 - daljem tekstu: Zakon o osnovnim pravima iz radnog odnosa), koji zakon je tad bio na snazi, a koja odredba je propisivala da se odluka o prestanku radnog odnosa i razlozi za donošenje te odluke moraju dostaviti radniku u pismenom obliku, sa poukom o pravu na prigovor. Imajući u vidu nespornu okolnost da je poslodavac GP I. Z. donio i tužiocu dostavio rješenje o prestanku radnog odnosa broj 108 od 12.05.1992. godine, na osnovu kojeg je istom zaključena i radna knjižica registarski broj 107/75, a koje isprave je dostavio sam tužilac, nema nikakve sumnje da se ovdje ne može govoriti o nezakonitom prestanku radnog odnosa gledano sa aspekta odredbe člana 152. stav 1. Zakona o radu, kako je to valjano zaključio tuženi, a podržao nižestepeni sud.

U tom je kontekstu ispravan zaključak organa uprave i suda da isti nisu ovlašćeni da u upravnom postupku i upravnom sporu ispituju zakonitost rješenja o prestanku radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu, jer se o ovome moglo raspravljati samo u postupku po prigovoru izjavljenom na to rješenje shodno odredbama člana 79. do 82. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, o čemu je tužilac poučen rješenjem poslodavca broj 108 od 12.05.1992. godine, odnosno dalje u radnom sporu pred nadležnim Osnovnim sudom u smislu odredbe člana 83. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, a koja pravna sredstva je tužilac mogao i morao koristiti, ukoliko je smatrao da mu je radni odnos prestao suprotno odredbi člana 75. stav 2. tada važećeg Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa.

Zbog navedenog je neprihvatljiv stav tužioca da je nižestepeni sud o nezakonitosti prestanka radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu mogao odlučiti kao o „prethodnom pitanju“ u smislu odredbe člana 12. stav 1. ZPP u vezi sa odredbom člana 48. ZUS, jer bi se time neovlašćeno upustio u utvrđivanje činjenica o kojima se uopšte ne može raspravljati u konkretnom upravnom postupku koji je i po stavu ovog suda proveden zakonito.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje iste odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Željka Vujanović

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić